

R7.5 Requiem voor onze Master

Toespraak van Maarten Tamsma bij gelegenheid van zijn terugtreden als BaMa-bemoelial van VONKC, tijdens de ALV van 20 juni 2018

Beste collega's,

Ik verzocht het bestuur het momentum van mijn terugtreden als VONKC-BaMa-bemoelial, vroeger portefeuillehouder, met een korte toespraak te mogen markeren.

Ik vroeg en kreeg tien minuten.

De tekst heb ik daarom uitgeschreven en ingeoeffend. Tien minuten gaat lukken. Na afloop krijgt u gelegenheid om aan te geven of u teksten digitaal wilt ontvangen en zal ik een versie naar het secretariaat sturen.

Om spreektijd te sparen heb ik Jos gevraagd wat aanvullend papier aan de 'gewone leden' uit te delen. De bestuursleden hebben al. Er is ook nog en apart pakketje voor iedereen.

Bij het afsluiten van mijn leerplan-betrokkenheid heb ik mijn dossier-ordners naar de ALV meegesleept en theatraal voor mij neergezet. Alleen al om praktische redenen gaat dat nu niet. Het volume van dat papier past niet in één koffer. Ook het uitstellen ervan zou teveel van mijn 10 minuten spreektijd vergen. In het pakketje van Jos zit ook een foto van die verzameling. Misschien een *collectors-item* voor aanwezigen. Doe er mee wat u wilt.

Dus geen ordners met meer dan 1000 documenten aangaande mijn NVTO- en later VONKC-betrokkenheid bij de BaMa-kwestie, verspreid over een periode van 15 jaar, 2003 tot nu. Digitaal heb ik evenzovele mails en bijbehorende stukken opgeslagen.

Brexit

23 juni 2016

De jonge generatie Britten, zeg dertigers en veertigers, hadden het die dag zo druk met hun *social media* dat er geen tijd was om even naar het stembureau te gaan. Ze merkten de volgende ochtend dat ze dat beter wél hadden kunnen doen. De bovenliggende generatie had hun land die zondag uit de EU gestemd. Jammer dus, stom, eigen schuld dikke bult.

Een soortgelijk gevoel bekruipt mij bij de BaMa-kwestie. Vanaf de geboorte van VONKC is de nieuwe generatie chronisch afwezig bij de ledenvergaderingen en manifesteert zich nauwelijks in discussies waar dat inhoudelijk nuttig zou zijn. Met onbegrijpelijke onverschilligheid hebben ze de eerstegraads status van hun vak weggegeven. Ik kom hier later op terug.

Vanaf de start van onze examenexperimenten heb ik, met anderen, aan de wieg gestaan van dit fenomeen. Ik was NVTO-voorzitter, hoofdredacteur van het *Maandblad*, coördinator bij de eindexamen-experimenten, organiseerde de landelijke examenevaluaties en het eerstegraads-overleg. Dit zeg ik niet als uitnodiging voor het opstarten van een procedure voor een Koninklijke onderscheiding, maar om aan te geven dat mijn generatie de kunstvakken van achter de streep heeft gehaald en ze een volwaardige eerstegraads status in de bovenbouw heeft gegeven. Niet zonder bewondering, maar ook weemoed, denk ik terug aan het optreden van mensen als Ab Meilink, Jan Naeff, Hans Wijk, Johan Bolling en Jan Dijkstra die dit proces aanstuurden en de lijnen met een vaak dwarsliggend ministerie open hielden. Namen die de meesten van jullie niets meer zeggen. Geroerd constateerde ik een week geleden dat ik nu een paar jaar ouder ben dan *éminence grise* Ab Meilink toen hij de aansturende commissie verliet.

Die eerstegraads-betrokkenheid nam ik als ArtEZ-vertegenwoordiger mee naar het KVDO en de VELON. Ik was in beide gremia verbindingsofficier met de NVTO èn nog een dag in de week gewoon tekenleraar. Met deze bagage was ik de NVTO-portefeuillehouder voor de BaMa-kwestie. Een weerbarstig proces, onder mijn KVDO-neus ontstaan door een (eerst goedbedoelde) weeffout van het SAC, resulterend in de inhoud van al die ordners.

Leontine Broekhuizen, oud-voorzitster van de NVTO, werd na de VONKC-fusie mijn gemandateerde maatje in het BaMa-proces. Na haar vertrek werd de bestuurlijke ondersteuning van mijn acties dunner. Door ons opgestelde Kamervragen in 2011 werden uiteindelijk het breekpunt van de samenwerking. Toen staatssecretaris Zijlstra, dezelfde van Poetins datsja-fantasie, de vragen aantoonbaar onjuist beantwoordde en ik daar actie tegen wilde ondernemen, vond het VONKC-bestuur het beter mij van mijn mandaat te ontdoen en haar eigen weg te gaan. De aanleveraars van de verkeerde informatie werden zo ontzien omwille van de goede verhoudingen. Het zij zo.

Maar ik bleef natuurlijk kennis-hebbende en belastingbetaler en vond dat ik als *lone wolf* dan maar mijn eigen klokkenluider-rol moest blijven spelen. Ongevraagd heb ik het VONKC-bestuur steeds van mijn bevindingen op de hoogte gehouden. Conflictsituaties deden zich met enige regelmaat voor. Die met de opleidingen werden chronisch.

KVDO

Verwijten die mij gemaakt werden waren overwegend van emotionele aard. Inhoudelijk werd discussie vermeden. Is ook lastig als kennis van zaken of zinnig weerwoord ontbreekt. Geacht bestuur: wie van jullie heeft ooit in het KVDO gezeten (ik 10 jaar) en is daar voorzitter geweest met directe lijnen naar het SAC? Wie weet uit eerste hand hoe de interne verhoudingen met de besturenraad lopen? Wie heeft de enige èchte Bachelor validering van 2003 en mastervalidering van 2004 meegemaakt?

Wie van jullie kent de *ins-and- outs* van de kronkels die de opleidingen met profijtelijke masterstudies uithalen om de constructiefouten van het VBB-gebouw te verdoezelen met ingewikkelde steigers rond een wankel bouwwerk? Ik wel, jullie niet.

Het KVDO acteert in toenemende mate onder de kasstolp van de kunsten, heeft nauwelijks contacten met de collega's van andere vakken onder de (overigens **tweedegraads**) HBO-paraplu, laat staan met die van het **eerstegraads** circuit en doet aan navelstaren. Primair niet zozeer uit kwade wil, maar uit krampachtig lijfsbehoud. Bang dat een generieke

eerstegraads master de positie van de vele eigen profijtelijke masteropleidingen zal bedreigen. Dat proces leidde soms tot verwijtbaar malverserend gedrag.

In mijn tijd deelde ik mijn expertise als studieleider met mijn NVTO-bestuursgenoten. Er was collegiale interactie met de opleidingen. Het eerstegraads-overleg was een NVTO-initiatief, het mijne. Niets meer van dat alles. Het bestuur heeft geen eigen directe relaties met de opleidingen, KVDO, SAC of VH.

VELON

Ik was twintig jaar verbindingspersoon tussen de kunstvakken (NVTO) en de VELON. Tijdens hun congres in maart 2015, met 700 lerarenopleiders in de zaal was geen enkel SAC lid uit de kunstsector aanwezig om de aangekondigde visie van de minister op onze Master aan te horen. Er was één KVDO'er, maar in functie van mede-organisatrice van het congres. Zozeer zijn de kunstvakopleiders betrokken bij de valideringskwestie en de kwaliteit van hun VHO-bekwame laureaten. Niet dus. Maar ze hebben zich wel de eindregie over het valideringsproces toegeëigend. En VONKVC vindt dat goed.

Beroepsprofiel

Ja, er is een, al of niet gevalideerd, beroepsprofiel. Het LKCA heeft dat gemaakt. Een uniek scala van **vijf** sectoren waarin de Bachelor kunstvakdocent bekwaam moet zijn: van buitenschools tot VHO. De opleidingen plakken dat hele pakket kirrend aan de opleidingskwalificaties van hun vierjarige bachelor. Maar dat staat nergens. Sterker nog: het LKCA adviseerde het KVDO expliciet een eerstegraads master op te tuigen. Dat advies werd door het KVDO genegeerd en in alle stukken weggemoffeld. *Malverserend* noem ik dat.

Ik heb het LKCA gevraagd waarom ze in hun rol als formele participant in het valideringsproces (ze worden daar opgevoerd als vertegenwoordigend *sectorinstituut*) niet hebben gebruikt om het KVDO op deze omissie te wijzen. Daarop bleef men mij het antwoord schuldig. Ik verwijt het LKCA een weinig doortastende houding. Ze hadden bovendien de regie over valideringssessies in 2013. Sessies met dubieuze conclusies.

De relatie beroepsprofiel en opleidingskwalificaties is er dus niet. Het KVDO had moeiteloos een knip kunnen maken en de Bachelor ontdoen van de VHO-bekwaamheid. Nergens in het Nederlands onderwijs is een HBO-Bachelor startbekwaam voor de bovenbouw. Onze VBB is een spookrijder op het eerstegraads wegennet. Schoolleiders weten er geen raad mee.

Informatievoorziening

Zowel de *Kunstzoner*redactie als het VONKC-bestuur ging selectief om met de BaMa informatie. In *Kunstzone* van juli 2015 moest ik uit eigen zak advertentieruimte kopen om de lezers te wijzen op de presentatie van onze onderwijsminister Vond de redactie niet publicatie-waardig.

Andere teksten gingen eenzelfde weg of werden weg geparkeerd op de *Kunstzone* website.

De website van VONKC kent geen forumfunctie en het bestuur is ook niet van plan die in te stellen. Dit blijkt uit voorstellen die vandaag voorliggen. Het bestuur (en de leden) kiest daar voor. De inhoudelijke discussie verplaatst zich dus noodgedwongen naar externe media zoals de vakcommunity van *digischool*. Een slechte zaak. 5000 niet-VONKCers worden zo betrokken bij interne meningsverschillen.

Terugkijkend op de vijftien jaar betrokkenheid en inspanningen in de BaMa-kwestie kan ik concluderen dat mijn expertise in toenemende mate onaangenaam werd bejegend. Hoon, pek en veren was vaak mijn deel.

Van de opleidingen kan ik me dat nog voorstellen, zij werden gehinderd in hun acties om de VBB gevalideerd te krijgen. Maar de eigen beroepsgroep had beter moeten weten. Discussie-ontlopen was de karakteristiek van elke confrontatie met mijn opponenten. Zowel inhoudelijk als bestuurlijk. Ik lach er om, maar helaas is de kwestie te belangrijk om louter lachend af te doen.

Elke generatie heeft recht op zijn eigen vergissingen, ook op het niveau van stomiteiten. Ik stop met aangever te zijn van expertise aan de vertegenwoordiger van mijn beroepsgroep. Die doet daar toch niets mee doet. Ik ben in mijn eentje geen beroepsgroep

Maxit

Beste nieuwe generatie; zoek het uit. Constateer over een paar jaar dat jullie in 2018 een **Master-exit** in gang hebben gezet. Alle aspecten hiervan heb ik voorspeld. Mijn generatie heeft in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw de kunstvakken met onze eindexamens een volwaardige eerstegraads status bezorgd. Jullie hebben die nu verkwanseld. Dat stemt mij treurig

Ik heb voor deze ALV als *lone wolf* nog een ronde gemaakt langs alle belangrijke instituties rond de arena van de masterdiscussie en zal de resultaten daarvan nog publiceren. Niemand kan dan meer volhouden er niet van geweten te kunnen hebben. Alle relevante stukken vanaf de *clash* tussen Kwintet en VONKC-bestuur in mei 2016 zal ik op mijn website zetten. Zoals ik dat met jullie leerplan-euthanasie deed. Dan blijven ze beschikbaar voor historici en voor de 990 VONKC-collega's die hier nooit aanwezig zijn. Op verzoek van mijn Kwintet-genoten heb ik dat steeds uitgesteld. Het zou de onderhandelingen te zeer onder druk zetten. Na 7 maart mogen de leden best weten in welk Maxit-proces ze terecht zijn gekomen.

Jammer dat het zo gelopen is. Niet, zoals vroeger, door de tegenwerking van ambtenaren en politici, maar door toedoen van de eigen opleidingen en, helaas ook, de eigen vakvereniging.

Een afscheid in mineur, berustend in de onwetendheid en strategische naïviteit van de nieuwe generatie.

Moge ik geen gelijk krijgen, maar de afgelopen 15 jaar heb ik dat steeds helaas **wèl** gehad. Zicht op het vervolgproces zal het lid dat niet zelf de vergaderstukken opvraagt worden ontnomen. VONKC houdt de eigen onderhandelingsstrategie en het commentaar daarop graag onder de pet. Dat gaan jullie vandaag goedvinden.

Ik zal mijn BaMa-acties, buiten VONKC, in het macro-circuit blijven voeren, totdat mijn mentale gesteldheid dat gaat verhinderen. De kwaliteit van onze eerstegraads lessen en positie binnen het VO is het waard.

Amersfoort, 20 juni 2018

Maarten Tamsma